

**Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine**

ЗВІТ

**про результати відвідування
Борзнянського районного суду Чернігівської області**

27.06.2024

м. Чернігів, 2024

I. Вступ

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 27.06.2024 групою національного превентивного механізму (далі - НПМ) у складі:

Шумна Лариса Петрівна - представник Уповноваженого у Чернігівській області;

Жмака Ірина Миколаївна - головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Лепеха Алла Григорівна - регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Чернігівській області,

здійснили відвідування Борзнянського районного суду Чернігівської області (далі – Суд).

Керівництво Суду:

Луговець Олександр Анатолійович, голова Суду;

Скобенюк Юрій Анатолійович - керівник апарату.

Місцезнаходження Суду: вул. Незалежності, 4, м. Борзна, Ніжинський р-н., Чернігівська обл., 16400.

Штатна чисельність працівників Суду – 20,5; з них штатна чисельність суддів – 4. Вакантні 1 посада судді, 1 посада працівників апарату Суду.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Борзнянський районний суд Чернігівської області є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Суд розміщується в двоповерховій будівлі, яка належить Державній судовій адміністрації України, з 2004 року (фото 1). До будівлі Суду облаштовано два входи – центральний та службовий (конвойний).

Суд має три зали судових засідань: дві зали для розгляду цивільних справ, розміщені на першому та другому поверхах, зала для розгляду кримінальних справ, розміщена на другому поверсі, площа якої 56,4 м². У судовій залі, де здійснюється розгляд кримінальних справ, встановлено загородження для підсудних, обладнане перегородками з органічного скла, а також є технічні пристрої для здійснення дистанційного правосуддя, що відповідає положенням чинного Кримінального процесуального кодексу України та європейських норм і стандартів утримання підсудних (фото 2).

Вікна в залах судових засідань заґратовані.

Вхід до будівлі, де знаходиться Суд, обладнаний кнопкою виклику чергового в легкодоступному місці.

У приміщенні Суду розміщені інформаційні стенди з інформацією про графік прийому громадян, телефони «гарячих ліній», розклад судових засідань, реквізити судового збору та іншою актуальною інформацією (фото 3).

Охорона приміщення Суду та пропускний режим здійснюється працівниками територіального підрозділу Служби судової охорони України (функціонує один пост в складі 2 співробітників Служби судової охорони).

У Суді наявне підвальне приміщення, яке використовується як найпростіше укриття на випадок оповіщення сигналу «повітряна тривога» або інших сповіщень про небезпеку.

Під час відвідування групою НПМ обвинувачені, підсудні (засуджені) у Суді не перебували. Факти заподіяння тілесних ушкоджень чи насильницького заподіяння смерті утримуваних осіб в Суді відсутні.

Попереднє відвідування Суду групою НПМ не здійснювалось.

Під час відвідування групою НПМ вивчено службову документацію, оглянуто приміщення Суду щодо відповідності вимогам законодавства України та міжнародних стандартів.

II. Факти, виявлені під час відвідування

Порушення права на гідні умови тримання (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 48 Конституції України).

1. Згідно вимог пункту 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди» (далі – ДБН) передбачено, що у будівлі суду повинно бути три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ.

Оскільки у Суді наявна одна зала судових засідань для розгляду кримінальних справ, відповідно має бути облаштовано три приміщення (камери). Разом з тим, у Суді в наявності лише одна камера, що не забезпечує роздільного тримання чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, котрим заборонено спілкування між собою. У разі одночасного доставлення підсудних (засуджених) до Суду для розгляду кримінальних справ, буде порушене їх право на особисту безпеку.

2. Окрім цього, у камері відсутнє природне освітлення, вентиляція. Тримання підсудних (засуджених) у таких приміщеннях не відповідає міжнародним стандартам та межує з порушенням статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (фото 4).

3. У порушення вимог п. 20 Мінімальних стандартів поводження з в'язнями, п. 22.5 Європейських пенітенціарних правил та п. 12 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого

спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція) обвинувачені, підсудні (засуджені) не мають доступу до чистої питної води, оскільки ємності для води та посуд для її вживання відсутні.

4. У порушення вимог пункту 9.9. ДБН будівля Суду не обладнана спеціальним санвузлом для осіб, які примусово тримаються, підсудних/засуджених, таке санітарне приміщення є загальним для усіх осіб (відвідувачів та працівників суду, охорони).

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю; статті 21 Конституції України; Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 №327).

5. У будівлі Суду не забезпечено архітектурну доступність для маломобільних груп населення, оскільки доступ до приміщень Суду на другий поверх, де розміщена зала судових засідань для розгляду кримінальних справ, є фактично неможливим через те, що ліфт та/або інший підйомний механізм відсутній.

Вхід до Суду не облаштовано пандусом чи іншим розумним пристосуванням. Альтернативна споруда, побудована на сходах у вигляді двох металевих рейок, не може замінити повноцінний пандус (фото 5).

6. У порушення вимог 11.5 Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» санітарний вузол у приміщенні Суду не пристосований для користування маломобільними групами населення.

Порушення права на забезпечення безпеки у суді.

7. У порушення вимог пункту 13 Інструкції в приміщенні Суду не забезпечено ізольований маршрут конвоювання підсудних (засуджених) від службового входу до зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, що призводить до порушення прав на безпеку як відвідувачів, працівників суду, так і підсудних (засуджених), а також підвищує ризики потрапляння та передачі заборонених предметів в приміщеннях Суду.

8. В Суді не дотримано вимог пункту 14 Інструкції, зокрема відсутній бокс для заїзду спеціального автотранспорту біля приміщення Суду. Заїзд спеціального конвойного транспорту та посадка (висадка) обвинувачених, підсудних (засуджених) здійснюється з задньої сторони входу до Суду через огорожений майданчик частина якого використовується для паркування автотранспорту працівників Суду.

III. Рекомендації

1. Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у Чернігівській області:

1.1. Розглянути питання щодо облаштування в приміщенні Суду необхідної кількості камер для підсудних (засуджених) (три камери на одну залу судових засідань для розгляду кримінальних справ), спеціального санвузла для підсудних.

1.2. Забезпечити ізолюваний маршрут конвоювання підсудних (засуджених) від камер до залів судових засідань для розгляду кримінальних справ.

1.3. Опрацювати питання щодо облаштування приміщень Суду у відповідність до вимог Державних будівельних норм ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327.

2. Борзнянському районному Чернігівської області:

2.1. Вжити заходи щодо запобігання порушенням, що призводять до недотримання прав людини.

2.2. Забезпечити доступ обвинувачених (підсудних (засуджених)) до чистої питної води.

До звіту додаються: фотофікація на 2 арк..

**Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини**

Ірина ЖМАКА

Фотознімки отримані за результатами відвідування

Фото 1

Фото 2

Фото 3

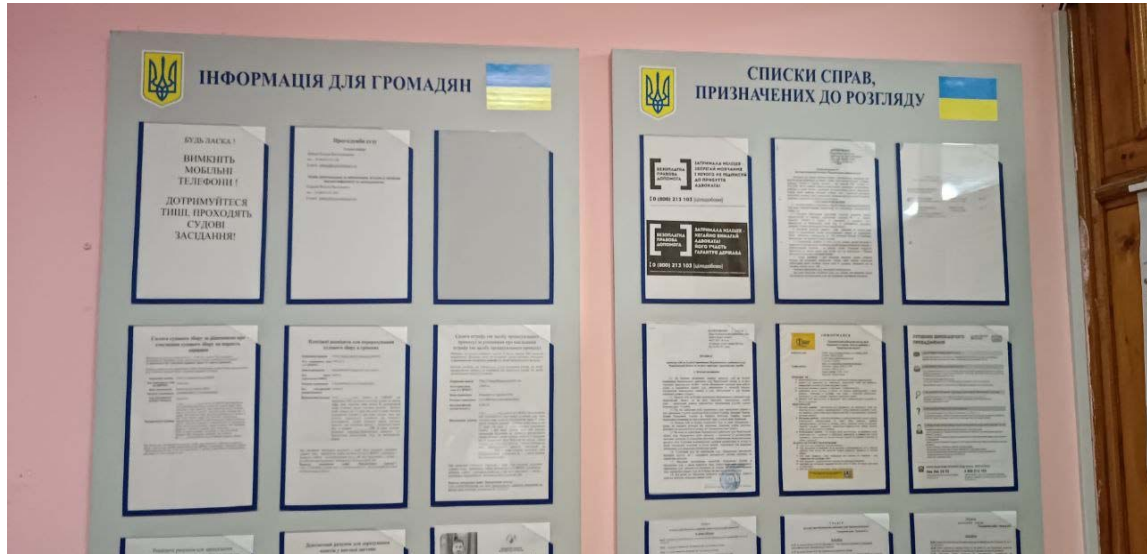

Фото 4

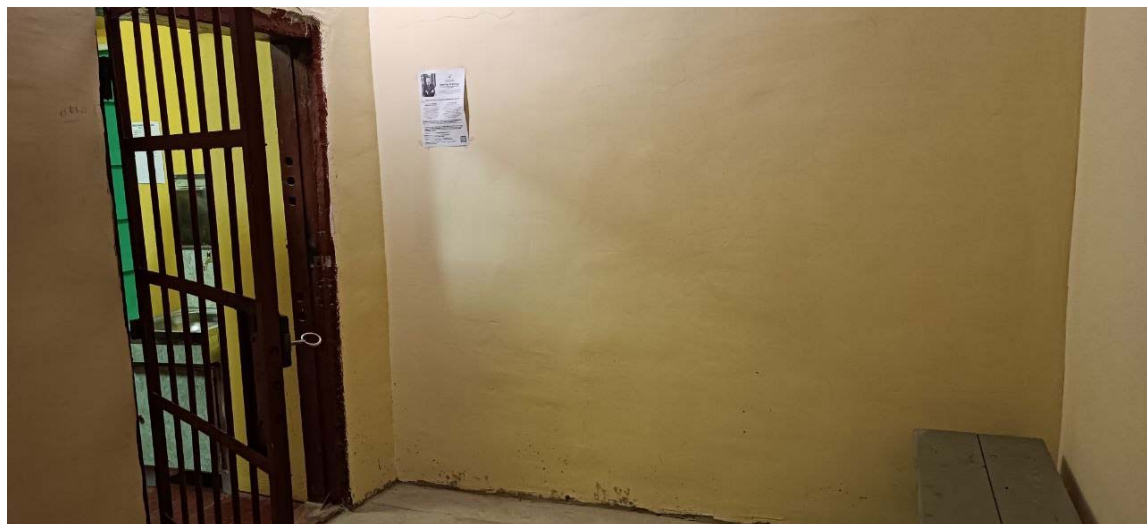

Фото 5

